

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

Факультет історії, бізнес-освіти та права
Кафедра права та правоохоронної діяльності

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

доц. Мілова Т. М.
«03» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**OK15 (ПП1.2.1.08) ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ
КЛІНІКИ**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **08«Право»**

Спеціальність: **081 Право**

Освітня програма **Право**

Форма навчання **денна, заочна**

2023 – 2024 навчальний рік

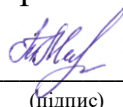
Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» розроблена на основі освітньо-професійної програми Право, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 081 Право

Розробники: Зеленко І.П., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри права та правоохоронної діяльності

Протокол від «3» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності

(підпис)

Мілова Т. М.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» для студентів спеціальності 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. 19 с.

© Зеленко І.П., 2023 рік

© ЦДУ імені В.

Винниченка, 2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Вибіркова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання немає (назва)	Спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: Право (шифр і назва)	Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		18 год.	12 год.
	Практичні, семінарські		
	30 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
	72 год.	102 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	- год.		
Вид контролю:			
залік	залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета оволодіння необхідними знаннями щодо діяльності юридичних клінік, мети, завдань, функцій та принципів їх діяльності, а також здобуття практичних навичок надання правової допомоги в правничих клініках України.

Завдання

- систематизоване закріплення студентами теоретичних знань про діяльність юридичної клініки;
- надання студентам юридичної клініки можливості набути навичок практичної діяльності за фахом;
- навчання студентів здійснювати консультування та проводити правоосвітні заходи з правової освіти населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК).

загальні	фахові
<ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3); - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); - здатність працювати в команді (ЗК9); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11); - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); - здатність цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14); - здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності (ЗК16). 	<ul style="list-style-type: none"> - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); - здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ФК5); - здатність застосовувати норми та інститути права щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (ФК7); - здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); - здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ФК10); - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК11); - здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (ФК12); - здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо

	<p>нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК14);</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК15); - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
--	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН1);
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3);
- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН5);
- оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН6);
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН9);
- мати базові навички риторики (ПРН11);
- доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (ПРН12);
- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН13);
- використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності (ПРН14);
- працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (ПРН17);
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН19);
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН21);
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН22)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки

Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік

Зміст. Поняття, мета, завдання та соціальна роль юридичних клінік. Історія виникнення юридичних клінік. Види і форми юридичної клінічної освіти. Навчальна та соціальна спрямованості клініки. Право «суспільних інтересів» в діяльності юридичної клініки. Форми роботи: юридичне консультування, представництво інтересів, правопросвітня діяльність.

Значення правничої клініки для суспільства та для професійного розвитку правника. Роль правничих клінік в системі правничої освіти у світі і в Україні та забезпеченні доступу до правосуддя.

Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки

Зміст. Правове регулювання діяльності юридичних клінік. Законодавство у сфері регулювання діяльності юридичних клінік: загальнодержавний, корпоративний та локальний рівні. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік. Типове положення «Про юридичну клініку». Нормативно-правові та корпоративні стандарти правничої клінічної освіти.

Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік

Зміст. Мета діяльності юридичних клінік. Завдання юридичних клінік. Функції юридичних клінік. Принципи діяльності юридичних клінік (законності та верховенства права; об'єктивності; гуманізму; безоплатності надання правової допомоги; конфіденційності; практичної орієнтованості отриманих знань; компетентності; етичності). Права та обов'язки суб'єктів діяльності юридичних клінік. Матеріально-технічна база та фінансування юридичної клініки.

Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік

Зміст. Загальне уявлення про етику. Професійна етика, її особливості та значення. Взаємозв'язок юридичної етики з етичними принципами діяльності юридичної клініки. Правове регулювання етичних норм юриста. Етика у роботі правника. Характеристика основних етичних принципів діяльності правничої клініки. Етичні правила поведінки у сфері – юрист-клієнт. Реалізація міжнародних та національних стандартів професійної етики в діяльності юридичної клініки. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки. Етика в правопросвітницькій діяльності правничої клініки.

Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках

Зміст. Поняття та види документів. Класифікація документів. Документи в юридичній клініці. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.

Алгоритм проходження справи в юридичній клініці. Анкета (журнал) попереднього запису. Угода про ведення справи. Вхідна анкета по справі. Викладення суті справи. Робота над справою. Консультування. Звіт. Відгук клієнта.

Статистика, електронні бази даних.

Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги

Зміст. Професійно-психологічні якості правника. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами. Психологія індивідуальної та командної роботи в юридичній клініці. Психологічні особливості роботи з

клієнтом у правничих клініках. Діяльність психологічної служби юридичної клініки.

Тема 7. Менеджмент в юридичній клініці

Зміст. Загальний менеджмент (персонал юридичної клініки: штатні працівники, залучені особи до роботи в юридичній клініці на підставі адміністративного акту керівництва закладу вищої освіти, особи залучені до роботи в юридичній клініці на громадських засадах). Тайм-менеджмент (менеджмент пріоритетів). Управління якістю діяльності (результативність, продуктивність, вчасність, ефективність).

Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми

Тема 8. Безоплатна правнича допомога: поняття, принципи та особливості надання

Зміст. Поняття безоплатної правничої допомоги. Право на безоплатну правничу допомогу. Гарантії недискримінації осіб у доступі до безоплатної правничої допомоги. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правничої допомоги. Законодавство України про безоплатну правничу допомогу. Система надання безоплатної правничої допомоги.

Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта

Зміст. Особливості проведення інтерв'ювання клієнта. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом (підготовка до інтерв'ювання; встановлення першого психологічного контакту з клієнтом; з'ясування життєвої проблеми, з якою клієнт звернувся до правника/клініки; завершення інтерв'ю; визначення напрямів та форм подальшої спільної роботи).

Тема 10. Консультування клієнта

Зміст. Поняття консультування. Підготовка до дачі консультації. Зустріч з клієнтом та роз'яснення йому порядку проведення консультації. Доведення до клієнта можливих варіантів вирішення проблеми, роз'яснення правових наслідків кожного з них та надання допомоги у виборі оптимального рішення. Визначення стратегії та тактики прийнятого рішення.

Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів

Зміст. Поняття юридичної техніки. Поняття та види юридичних документів. Поняття процесуальних документів, їх ознаки та види. Етапи роботи зі складання документа. Правила складання процесуальних документів. Вимоги до оформлення та змісту документа. Сутність, особливості, призначення, зміст та форма позовної заяви. Вимоги до складання позовної заяви. Апеляційна скарга: призначення, форма та порядок складання. Реквізити і тактичні основи складання звернень громадян. Порядок складання звернень до органів, підприємств, установ різних форм власності.

Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки

Зміст. Теоретичні засади представництва клієнта. Особливості представництва інтересів клієнта в органах публічної влади, перед фізичними

і юридичними особами. Спрощене та загальне провадження у справах. Малозначні та трудові спори. Особливості представництва інтересів клієнта в органах державної влади, місцевого самоврядування, перед фізичними і юридичними особами Розгляд в правничій клініці справ, що мають суспільний інтерес. Підготовка правничою клінікою звернень до Європейського суду з прав людини.

Тема 13. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація

Зміст. Альтернативні способи вирішення спорів. Загальні поняття, види: основні (традиційні) – переговори, медіація, арбітраж; гібридні (комбіновані) – мед-арб (медіація – арбітраж), арб-мед (арбітраж – медіація). Переговори (negotiation) та арбітраж. Стадії переговорів. Різновиди арбітражу. Медіація: поняття, стадії, сфери застосування. Поняття медіатора, медіаційної процедури. Компетентності медіатора юридичної клініки (конфліктологічна; комунікативна; процедурна; рефлексивна; правова). Законодавче регулювання порядку проведення медіації. Міжнародна практика застосування медіації у правничих клініках.

Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки

Зміст. Методи, форми та інструменти правової просвіти. Загальні засади правової просвіти. Правопросвітницька діяльність правничої клініки Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності. Програма «Практичне/вуличне право» (Street law).

Тема 15. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки

Зміст. Інтерактивні методики – шлях до інтенсивного навчання студентів та їх соціальної активності. Основні інтерактивні методи. Прості інтерактивні методи. Мозковий штурм (атака). Дискусія. Дебати. Інтерактивний виступ. Складні інтерактивні методи. Творчі (проблемні) завдання. Робота в малих групах. Соціальні проекти. Рольові ігри. Зворотній зв'язок. Допоміжні інтерактивні методи.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки												
Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	8	2	2			4	8	2				6

Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	8		2			6	8					8
Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	8	2	2			4	8		2			6
Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	8	2	2			4	8	2				6
Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	8		2			6	8					8
Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	8	2	2			4	8	2				6
Тема 7. Менеджмент в юридичній клініці	8		2			6	8					8
Усього за розділом 1	56	8	14			34	56	6	2			48
Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми												
Тема 8. Безоплатна правнича допомога: поняття, принципи та особливості надання	8	2	2			4	8		2			6
Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	8	2	2			4	8	2				6

Тема 10. Консультавання клієнта	8		2			6	8		2			6
Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	8	2	2			4	8	2				6
Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки	8	2	2			4	8					8
Тема 13. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація	8		2			6	8					8
Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	8	2	2			4	8	2				6
Тема 15. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	8		2			6	8					8
Усього за розділом 2	64	10	16			38	64	6	4			54
Усього	120	18	30			72	120	12	6			102

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2

2.	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
3.	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
4.	Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
5.	Тема 8. Безоплатна правнича допомога: поняття, принципи та особливості надання	2
6.	Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
7.	Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	2
8.	Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки	2
9.	Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
	Разом	18

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
3	Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
4	Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
5	Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	2
6	Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
	Разом	12

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
6	Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
7	Тема 7. Менеджмент в юридичній клініці	2
8	Тема 8. Безоплатна правова допомога: поняття, принципи та особливості надання	2
9	Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2

10	Тема 10. Консультування клієнта	2
11	Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	2
12	Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки	2
13	Тема 13. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація	2
14	Тема 14. Правосвітня діяльність юридичної клініки	2
15	Тема 15. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	2
	Разом	30

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
2	Тема 8. Безоплатна правнича допомога: поняття, принципи та особливості надання	2
3	Тема 10. Консультування клієнта	2
	Разом	6

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	4
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	6
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	4
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	4
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	6
6	Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	4
7	Тема 7. Менеджмент в юридичній клініці	6
8	Тема 8. Безоплатна правова допомога: поняття, принципи та особливості надання	4
9	Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	4
10	Тема 10. Консультування клієнта	6
11	Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	4
12	Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки	4
13	Тема 13. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація	6

14	Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	4
15	Тема 15. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	6
	Разом	72

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	6
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	8
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	6
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	6
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	8
6	Тема 6. Психологічні особливості надання правової допомоги	6
7	Тема 7. Менеджмент в юридичній клініці	8
8	Тема 8. Безоплатна правнича допомога: поняття, принципи та особливості надання	6
9	Тема 9. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	6
10	Тема 10. Консультування клієнта	6
11	Тема 11. Юридична техніка та складання процесуальних документів	6
12	Тема 12. Представництво прав та інтересів клієнта юридичної клініки	8
13	Тема 13. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація	8
14	Тема 14. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	6
15	Тема 15. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	8
	Разом	102

4.5. Індивідуальні навчально-дослідне завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп’ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;
 - моделювання життєвих ситуацій;
 - мозковий штурм;
 - метод опори на життєвий досвід;
 - навчальної дискусії.
- 3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - усного контролю;
 - письмового контролю;
 - самоконтролю та взаємоконтролю;
 - рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об’єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня*

сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського/лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття, мета, завдання та соціальна роль правничої клінічної освіти.
2. Історія виникнення юридичних клінік.
3. Види правничої юридичної освіти.
4. Форми правничої юридичної освіти.
5. Правове регулювання діяльності юридичних клінік.
6. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік.
7. Типове положення «Про юридичну клініку».
8. Етичний кодекс юридичної клініки України.
9. Мета, завдання діяльності юридичних клінік
10. Функції юридичних клінік.
11. Принципи діяльності юридичних клінік.
12. Структура та організація діяльності юридичної клініки.
13. Права та обов'язки студентів юридичної клініки.
14. Поняття професійної культури правника.
15. Професійна етика юриста.
16. Міжнародні та національні стандартів професійної етики.
17. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки.
18. Поняття та види документів.
19. Класифікація документів.
20. Документи в юридичній клініці.
21. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки.
22. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.
23. Професійно-психологічні якості правника.
24. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами.
25. Психологія індивідуальної та командної роботи в юридичній клініці.

26. Психологічні особливості роботи з клієнтом у правничих клініках.
27. Загальний менеджмент
28. Тайм-менеджмент.
29. Управління якістю діяльності.
30. Поняття безоплатної правової допомоги.
31. Право на безоплатну правову допомогу.
32. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правничої допомоги.
33. Система надання безоплатної правничої допомоги.
34. Особливості проведення інтерв'ювання клієнта.
35. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом
36. Процедура консультивання, її етапи та структура.
37. Стилi консультивання.
38. Аналіз справи та вироблення позиції по справі.
39. Методика вирішення звернень з правових питань.
40. Підстави відмови у наданні консультації з правових питань.
41. Поняття юридичної техніки.
42. Поняття та види юридичних документів.
43. Поняття процесуальних документів, їх ознаки та види.
44. Етапи роботи зі складання документа.
45. Правила складання процесуальних документів. Вимоги до оформлення та змісту документа.
46. Теоретичні засади представництва клієнта.
47. Особливості представництва інтересів клієнта в органах публічної влади, перед фізичними і юридичними особами.
48. Спрощене та загальне провадження у справах.
49. Альтернативні способи вирішення спорів.
50. Переговори: поняття та стадії.
51. Арбітраж: поняття та різновиди.
52. Медіація: поняття, стадії, сфери застосування.
53. Методи, форми та інструменти правової просвіти.
54. Загальні засади правової просвіти.
55. Правопросвітницька діяльність правничої клініки
56. Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік.
57. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності.
58. Програма «Практичне/вуличне право» (Street law).
59. Поняття інтерактивних методів.
60. Прості інтерактивні методи.
61. Складні інтерактивні методи.
62. Допоміжні інтерактивні методи.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота																	Сума	
Розділ 1							КР	Розділ 2							КР	СРС		
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13	14	15			
4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
4. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: МОН України; Наказ, Положення від 03.08.2006 № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text>

Основна

1. Котуха О. С., Луцький І. М., Гентош Р. Є., Федик Є. І., Федик С. Є., Фігель Ю. О. *Юридичний практикум (Юридична клінічна освіта в Україні) : навч. посіб.* Львів: Новий Світ-2000, 2018. 280 с.
2. Молдован В.В., Кацавець Р. С. *Юридична клініка: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.*
3. *Правнича клінічна освіта в Україні: навч. посібник / за заг. ред. В. М. Сущенко.* К.: Ваіте, 2020. 274 с.
4. Савчин М.В., Навроцький В.В., Менджул М.В. *Основи юридичної клінічної практики. Навчальний посібник.* Ужгород, 2007. 125 с.

Допоміжна

1. Аракелян М. Юридична клініка – ефективна модель надання безкоштовної правової допомоги в Україні. *Юридичний вісник*. 2021. № 6. С. 52-58.
2. Бежевець А. М. Роль та місце юридичної клініки в сучасній системі безоплатної правової допомоги в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 14-22.
3. Безоплатна правова допомога. Міністерство юстиції України: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/legal_aid.
4. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація юридичних клінік України». Стандарти діяльності юридичних клінік України (Схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року). URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnostiyuridichnikh-klinik-ukrajini.pdf>
5. Галай А. О., Іваніщ Я. В., Стаднік В. В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред. А. О. Галай. К.: Атіка, 2007. 204 с.
6. Головань Т. Г. Юридична клінічна освіта в контексті забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сучасності. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 46-53.
7. Давлатов Ш. Б. Взаємодія консультанта юридичної клініки з клієнтом під час первинного інтерв'ювання: юридично-психологічний аспект. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 21-25.
8. Єлов В. А., Молибог С. І., Павленко Д. Г. Юридична клініка: навчальний посібник / за ред. В.А. Єлова. К.: Школяр, 2004. 29 с.
9. Котуха О. С., Луцький І. М., Гентош Р. Є., Федик Є. І., Федик С. Є., Фігель Ю. О. Юридичний практикум (Юридична клінічна освіта в Україні) : навч. посіб. О. С. Котуха, І. М. Луцький, Р. Є. Гентош, С. Є. Федик, Ю. О. Фігель. [3-тє видання, перероблене та доповнене]. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 280 с.
10. Кучеренко Т. М. Формування юридичною клінікою правової культури та її вплив на професійну ідентичність студента-правника. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 86-95.
11. Лоджук М.Т. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 328 с.

12. Міловська Н. В. Юридичні клініки у системі практичної підготовки фахівців у галузі права. *Нове українське право*. 2021. № 4. С. 144-150.
13. Найда І. В. Взаємозв'язок юридичної клінічної освіти та національно-патріотичного виховання в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 103-109.
14. Нікуліна М. О., Давлатов Ш. Б. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 49-53.
15. Письменна О. П., Лазарчук Г. Є. Розвиток правопросвіти в юридичному клінічному русі та роль медіатизації у правопросвіті. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 122-129.
16. Посібник «Медіація у професійній діяльності юриста», за ред. Наталі Крестовської, Луїзи Романадзе. Одеса, «Екологія», 2019. с. 228-290. URL: <http://surl.li/khmjy>
17. Практикум з юридичної клінічної діяльності : навч. посібник : 2-е вид., доп. і перероб. / Л. Р. Наливайко, Е. В. Звягіна, Ю. М. Тарасенко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро : Дніпроп. ДУВС, 2018. 228 с.
18. Примірний етичний кодекс юридичної клініки. URL: <https://legalclinics.in.ua/prymirnyj-etychnyj-kodeks-yurydychnoyi-kliniky/>
19. Професійна етика юриста: навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
20. Юридична практика: основи ефективного консультування. навч.-методичний посібник. Острог: Острозька академія, 2015. 56 с.
21. Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 82-87.

5.2. Методичне забезпечення

1. Зеленко І.П. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Організація роботи юридичної клініки». ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2023.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.
5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).